

СХВАЛЕНО

На засіданні педагогічної ради
Черченської спеціальної школи
31.08.2023 р. / Протокол № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Підпис директора Черченської спеціальної
школи Івано-Франківської обласної ради
31.08.2023 р. / № 28

**НАСКРІЗНА
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Черченської спеціальної школи
Івано-Франківської обласної ради
на 2023/2024 навчальний рік**

с. Черче
2023 р.

Розділ I

Загальні положення освітньої програми Черченської спеціальної школи для дітей з порушенням опорно-рухового апарату

Наскрізна освітня програма (далі – освітня програма) розроблена на виконання Конституції України, Закону України «Про освіту», Закону України «Про нову загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 року № 607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами», постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» зі змінами внесені постановою Кабінету міністрів України від від 24 липня 2019 р. № 688, «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898 «Про затвердження державного стандарту базової середньої освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392 «Про затвердження державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 28.07.2023 р. за № 782 «Про визначення навчального року під час воєнного стану в Україні», наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстрованого у Міністерстві освіти України 14 березня 2013 р. за № 410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (інклюзивних) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів», Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами затвердженої наказом МОНУ від 26.07.2018 р. за № 814 (зі змінами, наказ МОН від 16.08.2019 № 917), (Додаток 7), Типової освітньої програми для 5-10(11) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами затвердженої наказом №1317 від 07.12.2021 р. (зі змінами, наказ МОН від 29.08.22 р. за №769) (Додаток 11), Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами затвердженої наказом МОНУ від 12.06.2018 р. за № 627 (таблиця 13).

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації школою єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державними стандартами.

Освітня програма, що реалізується в школі, спрямована на: формування ключових компетентностей в дитини з особливими освітніми потребами, розвиток в учнів національної самосвідомості; формування загальної культури особистості, адаптивної особистості до життя в суспільстві, виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Реалізація освітньої програми здійснюється через два рівні освіти:

I. Початкова освіта (тривалістю чотири роки).

Початкова освіта передбачає поділ на два підрівні – 1-2 класи і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

II. Базова середня освіта (тривалістю шість років):

Базова середня освіта поділяється на два шкільні – 5-6 класи і 7-10 класи.

Адаптаційний шкільний базової середньої освіти (5-6 класи);

Цикл базового предметного навчання базової середньої освіти (7-10 класи).

Призначення Черченської спеціальної школи та засіб його реалізації

Черченська спеціальна школа Івано-Франківської обласної ради (далі школа) – заклад загальної середньої освіти, метою діяльності якого є реалізація права на освіту та реабілітацію дітей з особливими освітніми потребами, з саме з порушеннями опорно-рухового апарату.

Призначення школи полягає в наданні якісної початкової та базової загальної освіти, психолого-педагогічних, корекційних, реабілітаційних послуг, навчання дітей шкільного віку з особливими освітніми потребами, забезпеченні їх особистого розвитку, виховання і самореалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та ціннісно орієнтованої взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і шквощення впродовж життя, готує до свідомого життєвого вибору, відповідальності, трудової діяльності та громадської активності і є соціалізованою.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей.

Основним засобом реалізації призначення школи є виконання учнями обов'язкового мінімуму змісту навчальних програм та корекція розвитку, яка спрямована на загальний фізичний розвиток організму дітей, повне або часткове відновлення порушених функцій опорно-рухового апарату, формування стійкої мотивації і потреби у збереженні і творчості даров'я.

У той же час школа має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме:

- введення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної, спортивної тощо);
- надання учням корекційних та реабілітаційних послуг.

У школі для всіх учнів реалізується індивідуальна освітня траєкторія, що передбачає:

- індивідуальну програму розвитку (ІПР), розроблену на підставі висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи, складеного ІПІ членами ІПІК, схваленої на засіданні педагогічної ради та затвердженні директором, ознайомленою та підписаною батьком або законні представником учня.

- індивідуальний навчальний план (за потреби), розроблений педагогічними працівниками на підставі поданої сім'єю з батьків або іншим законним представником учня письмової заяви, схваленій на засіданні педагогічної ради та затвердженій директором та підписаною однією з батьків або законних представників учня. Індивідуальний навчальний план може містити адаптацію чи модифікацію змісту навчальних предметів (інтегровані курси), визначати відмінні від визначеної освітньою програмою послідовність, форму і теми засвоєння учнем освітніх компонентів.

У школі створено 4 групи продовженого дня (ГПД) з метою:

- виконання освітньої програми спеціальної школи, що містить корекційно-розвитковий та виховний складові;
- організації навчальних, виховних та позанавчальної діяльності учнів;
- забезпечення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги);
- надання кваліфікованої допомоги учням у підготовці до уроків і виконанні домашніх завдань;
- формування в учнів ключових компетентностей, необхідних для подальшого самостійного життя;
- забезпечення виконання індивідуальної програми розвитку та індивідуального навчального плану (за наявності);
- організації дозвілля учнів.

У школі функціонує Пансіон, який забезпечує цілодобове перебування учнів відповідно до потреб. Освітній процес у пансіоні забезпечують вихователі, відповідно до плану виховної роботи.

Результати 2.

ЦІЛІ ТА ЗАДАЧІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Школа надає учням освітні, виховні, психолого-педагогічні, реабілітаційні та корекційні послуги, до виконання яких залучаються педагогічні та медичні працівники, педагог-організатор, вчитель-реабілітолог, інструктор з фізичної культури, мистецтва, вчителі спеціальної фізкультури, логопед, практичний психолог, соціальний педагог.

Цілі та задачі освітнього процесу на кожному рівні реалізують освітніх програм обумовлені призначенням і місцем школи в освітньому просторі.

Перед школою поставлені такі цілі освітнього процесу:

1. Забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, базової загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
2. Гарантувати наявність освітніх програм усіх рівнів;
3. Створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві.

4. Формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності.
5. Забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.
6. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом своєчасного та якісного проходження курсів підвищення кваліфікації.
7. Проведення атестації та сертифікації педагогів.
8. Цілеспрямоване впровадження навчально-матеріальної бази та засобів для здійснення корекції та реабілітації.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, шкільною завданням, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати шкільної роботи внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Розділ 3.

ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ УЧНІВ

Загальний обсяг навчального навантаження поданий у навчальних планах (Таблиці 1, 2). Відповідно до специфіки школи, особливостей фізичного розвитку дітей, мова йде про вибір навчального плану спеціальних закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою для дітей з порушенням опорно-рухового апарату.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2-4 класів складає 2275 годин/навчальний рік: для 2 класу - 735 годин/навчальний рік, для 3, 4 класів по - 770 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6 класів НУШ (адаптаційної точки) складає 1085 годин/навчальний рік: для 5 класу - 980 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-10 класів складає 4410 годин/навчальний рік: для 7 класу - 1050 годин/навчальний рік, для 8-10 класів по 1120 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження за тижнями окреслено у навчальному плані (Таблиці 1, 2, 3).

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльність спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно цінної діяльності навчально-освітньої діяльності, а також практична його спрямованість. Домібно, де це можливо, не лише показувати виконання факту із практичної ситуації, а й по можливості перевірити його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формування ключових компетентностей сприяє встановленням та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльних і організаційно-методичних, їх використання послідовно.

підвищувати інтерес учнів до навчання, діти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Відповідно до мети та загальних цілей, określених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрених діній ключових компетентностей як "Екологічна безпека й сталий розвиток", "Громадянська відповідальність", "Здоров'я і безпека", "Підприємливість і фінансова грамотність" спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Очікувані результати
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задані усно і письмово); грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правдивість тверджень; уникнення ненормованих і непрофесійних застережень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості і чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в неформальних сферах, тем і ситуаціях, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і актів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування та умови дефіциту.</p>

		<p>навчальних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Стягнення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, думки та ставлення; ефективно працювати з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іноземні тексти.</p>
3	<p>Математична компетентність</p>	<p>Уміття: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ; інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних завдань; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Стягнення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і об'єктів такої, що моделюють реальні життєві ситуації.</p>
4	<p>Основи компетентності у природничих науках і технологіях</p>	<p>Уміття: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати і природні явища і процеси; досліджуватися технологічними пристроями.</p> <p>Стягнення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій; усвідомлення ролі наукових ідей в</p>

		<p>сучасних інформаційних технологій</p> <p><i>Наочальні ресурси:</i> складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
3	Інформаційно-цифрова компетентність	<p><i>Уміння:</i> структурувати дані, діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначити достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p><i>Стипення:</i> осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p><i>Наочальні ресурси:</i> візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p><i>Уміння:</i> визначити мету навчальної діяльності, відбрати й застосувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p><i>Стипення:</i> усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; захищеність у політичному світі; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p><i>Наочальні ресурси:</i> моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Лідерствості і підприємствості	<p><i>Уміння:</i> генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p><i>Стипення:</i> ініціативність, відповідальність, впевненість у собі, переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p>

		<i>Навчальні ресурси:</i> зінданик підприємницького змісту (оптимізаційні завдання)
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p><i>Уміття:</i> висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в загальних ситуаціях; співпрацювати в команді, виконувати та виконувати певну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому асортименті і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p><i>Ставлення:</i> ошадливість і поміркованість; різне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження, відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p><i>Навчальні ресурси:</i> зінданик соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p><i>Уміття:</i> грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і етикету; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, сценаріїв).</p> <p><i>Ставлення:</i> культурна самоідентифікація, повага до культурного різноміття у глобальному суспільстві; усвідомлення цінності окремого предмета на локальну культуру та розвиток суспільства.</p> <p><i>Навчальні ресурси:</i> математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p><i>Уміття:</i> аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p><i>Ставлення:</i> усвідомлення цінності окремого предмета та екології на основі різних даних; ошадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту;</p>

		<p>розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя, власна думка та позиція до зловживань алкоголем, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; завдання сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	---

Наскрісні лінії є соціально значимими над предметними темами, які допомагають формуванню у здобувача освіти уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних життєвих ситуаціях. Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через організацію навчального середовища - зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

Визокремлюються такі наскрісні лінії ключових компетентностей:

- «Екологічна безпека II стадії розвитку»;
- «Громадянська відповідальність»;
- «Здоров'я і безпека»;
- «Підприємливість і фінансова грамотність».

Наскрісні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів. Їх необхідно враховувати при формуванні навчального середовища. Наскрісні лінії є соціально-значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при виборі предмета проводиться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна дія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної дії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна дія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має наслідати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, чесності. Приклад вчителів покладає важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної дії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (системі завдань, пов'язані з середовищем шкільного руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, пов'язаних з «ада-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало різних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна дія націлена на розвиток лідерських ініціатив, діяльність успішно діяти в технологічному, швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (цілюєння кошаджень, інвестування, заощадження, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна дія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки ідентифікації можливостей, складання сімейного бюджету, формування експертного ставлення до природних ресурсів.</p>

Оціювані результати навчання учнів початкової освіти (1-4 кл.), пропонувані зміст навчальних предметів подано у Типовій освітній програмі, розробленою під керівництвом Савченко О.Я. 1-2 кл., затверджену наказом МОНУ від 08.10.2019 р. за № 1272 та у Типовій освітній програмі, розробленою під керівництвом Савченко О.Я. 3-4 кл., затверджену наказом МОНУ від 08.10.2019 р. за № 1273, що розміщені на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України для учнів НУШ (у 2020-2021 н.р.; 1-3 кл., у 2021-2022 н.р.; 4 кл.)

Оціювані результати навчання учнів 6 класу подано в рамках модельних навчальних програм для учнів 5-9 класів Нової української школи (Наказ МОН від 12 липня 2021р № 795). Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, націлено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Оціювані результати навчання учнів базової середньої освіти (7-10 кл.), пропонувані зміст навчальних предметів, які мають гриф "Рекомендовано Міністерством освіти і науки України" та розміщені на офіційному веб-сайті МОН наведено в переліку комплексів навчальних програм для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату: НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10) КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ. Комплекс навчальних програм для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату для 5-10-х класів (українська мова, українська література, зарубіжна література, іноземна мова, історія України, Всесвітня історія, основи правознавства, математика, алгебра, геометрія, природознавство, біологія, географія, фізика, хімія, музичне мистецтво, образотворче мистецтво, мистецтво, трудове навчання, інформатика, основи здоров'я, фізична культура) 2014р., 2015р., 2016 р.

Освітня програма передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Система оцінювання

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження (всього) індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для учнів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного учня у навчанні, а визначення особистих результатів учнів не передбачає порівняння із досягненнями інших учнів і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів у початковій школі здійснюється відповідно до наказу МОНУ від 13.07.2021 р. за № 813 «Про затвердження

методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів зкладів загальної середньої освіти».

Упродовж навчання в початковій школі учні опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє виконанню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, умениях, навичках та їх корекції.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє виконанню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, умениях, навичках та їх корекції. Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формульованому оцінюванню.

Формульоване оцінювання має на меті підтримати навчальний розвиток дітей, вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку, діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявити проблеми й цілющі їх нащаруваною, аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати, виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає встановлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію (відповідно до нормативних документів), яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та корегування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на зиньовому рівні, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймає необхідні педагогічні рішення.

Оцінювання навчальних досягнень учнів 6 класу **НУШ** здійснюється відповідно до наказу МОН від 01.04.2022 р. за №289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти» та на основі Системи оцінювання результатів освітньої діяльності учнів 5-6 класу Черчеської спеціальної школи Івано-Франківської обласної ради, схваленої на засіданні педагогічної ради від 30.08.2022 р. Протокол № 1, затвердженої наказом директора від 31.08.2022 р. № 31, зі змінами затвердженою наказом директора від 31.09.2023 р. за № 28.

Оцінювання навчальних досягнень учнів у базовій середній освіті (7-10 кл.) здійснюється відповідно до наказу МОН від 13.04.2011 за № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти». Орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджені наказом

Міністерства освіти і науки України від 21.08. 2013 р. № 1222 із змінами, додаток 2 (чиний для 6 – 11 класів); 24 Інструкція з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06. 2008 р. № 496.

Під час опрацювання навчальної діяльності вчитель враховує дотримання учнями принципів академічної доброчесності. У випадку порушення учнем/ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності вчитель може прийняти рішення не оцінювати результат цього виду навчальної діяльності.

При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню відповідно до вивчених тем. Співіск за ведення зошита не враховується при виставленні тематичних. При цьому окрема тематична дзеставця при здійсненні відповідного оцінювання, як правило, не проводиться.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня/учениці з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо. Семестрова оцінка може підлягати коригуванню (пункт 3.2 Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів; пункти 9-10 Порядку переведення учнів (або вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися важливість тем, які вивчаєть у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; динаміка особистих навчальних досягнень учня/учениці з предмета впродовж року; уміння застосовувати учнем/ученицею набутих впродовж навчального року знань тощо.

Формувальне оцінювання має на меті підтримати навчальний розвиток дітей, вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку, діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нагромадженню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо коригування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, формувати переконання у власних можливостях і здібностях.

Шкількове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Оцінюванню результатів навчальної діяльності учнів з предметів здійснюється на основі критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів в Черняхівській спеціальній школі Івано-Франківської обласної ради, схвалених на засіданні педагогічної ради (протокол № 1 від 30.08.2019р.) затверджених наказом № 26 від 02.09.2019 р. зі змінами схваленими на засіданні педради (протокол № 1 від 31.08.2020р.) затвердженому наказом № 30 від 31.08.2020 р.

Розділ 4. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ

Вимоги до здобувачів освіти, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їх розвитку. Період життя дитини в початковій школі характеризується цілісною зміною особистості, готівністю до нової ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дитини, а саме: спостережливості, допитливості, поведінки, позитивної комунікації, відповідальності, різноманітного освоєння навколишнього середовища.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні пройти повторну комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи в інклюзивно-ресурсному центрі та розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж шкільного року.

Зберігаючи наступність із початковою школою, базова середня освіта забезпечує подальше становлення особистості її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток, формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує шанувальне ставлення до культур, держави, історії рідного краю, традицій.

Розділ 5.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБГРУНТУВАННЯ (Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей, навчальних предметів та корекційно-розвиткових занять)

1. Навчальний план для здобувачів загальної середньої освіти І ступеня (початкова освіта) для дітей з особливими освітніми потребами розроблений на виконання Закону України «Про освіту» та Постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами затвердженої наказом МОНУ від 26.07.2018 р. за № 814 (зі змінами, наказ МОН від 16.08.2019 № 917), Додаток 7.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює послідовне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме часоване навантаження здобувачів освіти. Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Навчальні плани містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні,

об'язкову для всіх спеціальних закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

Розподіл навчального навантаження на тиждень розроблено на основі типового навчального плану спеціальних закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою для дітей з порушенням опорно-рухового апарату відповідно до Додатку 7 Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами затвердженої наказом МОН України від 26.07.2018 р. № 814.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані початкової освіти в Таблиці 1.

Державний стандарт початкової освіти складається з освітніх галузей: "Мовно-літературна", "Математика", "Природознавча", "Соціальна і здоров'ябережлива", "Громадянська та історична", "Технологічна", "Інформаційна", "Мистецька", "Фізкультурна", які реалізуються через навчальні предмети наведені в Таблиці 1.

Інваріантна складова навчальних планів обов'язково включас години корекційно-розвиткових занять, спрямованих на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

розвиток оснавальної діяльності, психофізичний, соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими потребами;

розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності і творчості;

формування компенсаторних способів діяльності як власної умови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у такій освіті;

створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

При розподілі годин варіативної складової робочого навчального плану враховано те, що в учнів початкової школи формуються владобання та нахили до різних сфер, необхідно виділити більше часу на розвиток творчих здібностей, естетичних смаків, збагачення духовного світу.

Повноцінність початкової освіти здобувачів освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами забезпечується через реалізацію інваріантної, варіативної частини навчального плану та корекційно-розвиткових занять.

Навчальний план дає чітке уявлення про зміст і структуру другого рішня освіти, встановлює погоджене співвідношення між предметами за роками навчання, виступає графічно допустиме тиждень навантаження здобувачів

освіти. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову, якою передбачені додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової курсів за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття.

Перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також орієнтований перелік міжгалузевих інтегрованих курсів, перелік корекційно-розвиткової роботи, зміст якої зумовлений особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти, розподіл навчального навантаження у 6 класі між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення зображено у Таблиці 2.

Перелік модельних навчальних програм та навчальних програм згідно з переліком предметів та інтегрованих курсів, визначеним навчальним планом.

Модельні та/або навчальні програми сприймані несамоцільно на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, школи під час формування переліку таких програм враховуватимуть іншу ситуацію, а саме: особливості та потреби учнів в досягненні обов'язкових результатів навчання, потенціал педагогічного колективу, ресурсне забезпечення закладу освіти, навчально-методичної супровід конкретних модельних програм, наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми педагогічній команді слід акцентувати на раціональне використання навчального часу. Сформована з окремих модельних та/або навчальних програм освітня програма є цілісним комплексом, кожен компонент якого реалізує свої функції у тісному взаємстві з іншими компонентами для формування цілісної компетентної особистості. Ці взаємозв'язки будуть реалізовані не лише на рівні базових знань з окремих предметів, а й на рівні досягнення очікуваних результатів та видів діяльності. Перелік модельних та/або навчальних програм в освітній програмі лише охоплюють досягнення учнівмих результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей. Педагоги здійснили вибір модельних навчальних програм з-поміж тих, які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	назва	автор (и)
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна література)	«Українська мова 5-6» клас для закладів загальної середньої освіти	О.В. Заболотний, В.В. Заболотна, В.П. Лавринчук, К.В. Пиливчук, Т.Д. Попона
	«Українська література 5-6 клас» для закладів	Архипова В.П., Січвар С. І., Шило С.Б.

	загальної середньої освіти «Зарубіжна література 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти	Волошук С.В.
Мовно-літературна (німецька мова)	«Німецька мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти «Друга німецька мова, 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Релько В. Г., Шаленко О. П., Тян І. Релько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коротенька І. Б., Якоб О. М., Савицько-Коваленко І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинов Л. М., Браун С.Л.
Математика	«Математика 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти	Мерляк А.Г., Номіронської Д.А., Пихтар М.П., Рубцов Б.В., Якір М.С.
Природознавство	«Пізнання природи, 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти "Географія, 6-9 класи" Для закладів загальної середньої освіти	Біла Д. Д., Гімберт Т. Г., Колесник Я. І. Запотоцької С. П., Карпюк Г. І., Доніць А. І., Гімберт Т. Г. і інші.
Громадянська та історична	«Досліджуємо історію і суспільство, 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Пометун О.І., Ремех Т.О., Малішко Ю.Б., Мороз П.В.
Соціальна та здоров'я/вдобрення	«Здоров'я, безпека та добробут, 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти Інтегрований курс «Духовність і мораль в житті людини і	Шани О., Волощівско О., Гришова М., Дятів В., Козак О., Овчарук О., Селюченко А., Сорочка І., Стришко С. Жуковський В.М., Сидіш І.І., Гришук Д.Г., Губенко І.І.

	сучасність 5-6 класи для закладів загальної середньої освіти	Лихман Н.М.
Технологічна	«Технології 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходина І.О., Геробець О.В., Медвідь О.Ю., Пасенна Т.С., Приходько Ю.М.
Інформатична	«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Рижика Н.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шапугало В.В.
Мистецька	«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (музичне мистецтво 1 год, образотворче мистецтво 1 год)	Масал Л. М., Просіна О. В.
Фізична культура	«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Пелан О.С., Коломощ Г. А., Болжак А. А., Ребриня А. А., Дерешко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лаврін О. М., Косик В. М. та інші

На засіданні педагогічної ради від 31.08.2023 року, протокол № 1, схвалено до використання навчальні програми, розроблені на основі модельних навчальних програм з наступних предметів:

1) Навчальні програми з предметів «Образотворче мистецтво» та «Музичне мистецтво», складені на основі модельної програми «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори Масал Л. М., Просіна О. В. Та ін.) з розподілом годин - музичне мистецтво 1 год, образотворче мистецтво 1 год.

На основі модельної та/або затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета (інтегрованого курсу) вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу.

Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розкриття змісту в навчальній програмі. Вчитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, витягати класіфікатор теми на вивчення окремих тем. Обов'язково включаться до календарно-тематичного планування коригуючі навчання на початку навчання основних тем у кожному класі для подолання освітніх втрат.

Автономія вчителів забезпечується академічною свободою, виключною свободою викладання, свободою від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленим та впровадженим авторськими навчальними програмами, проєктами, освітніми методами і технологіями, методами і засобами, насамперед методами компетентнісного навчання.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень для учнів 7-10 класів окреслено у навчальному плані в Таблиці 3.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює посадине співвідношення між предметами за роками навчання, якісним графічно допущеним співнесним навантаженням здобувачів освіти. Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову, якою передбачені додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття.

Для забезпечення виконання Національної освітньої програми використовуються Навчальні програми 2015, 2016 років для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (з усіх предметів інваріантної складової навчального плану для учнів 7-10 класів).

Варіативна складова навчального плану використовується на:

- підвищенні предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми програми предмету здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором школи. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підписання якого використано зазначені години;

- курсів за вибором, що розширюють синтетичне спрямування школи;

- індивідуальні заняття та консультації.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також завдяки запровадженню в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, розвитку наскритних умінь.

Враховуючи побажання батьків учнів та у зв'язку з тим, що у Чернівецькій спеціальній школі навчаються та проходять реабілітацію учні з різних районів Івано-Франківської області, необхідно запровадити вивчення другої іноземної мови (німецької) в 6-10 класах. Також варіативної складовою у 1-3, 2-4, 8 класах спрямована на морально-етичне виховання та впроваджено курс «Християнська етика».

*Програми, які використовуються для реалізації варіативної частини
початкового плану*

- Програма «Основи християнської етики для учнів 1-4, 7-11 класів» рекомендовано МОНУ (лист 1/2-6347 від 13.07.2010 р.)
- Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів 6-10 класів (Німецька мова), затверджені наказом МОНУ 07.06.2017 р. № 804.

Інваріантна складова початкового плану включає години корекційно-розвиткових занять, спрямованих на вирішення специфічних завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з порушенням опорно-рухового апарату

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи.

Метою корекції розвитку є створення та забезпечення психофізичного та особистісного розвитку дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, корекції навчальних порушень розвитку та забезпечення умов для розвитку усіх психічних процесів, що сприятиме максимальній соціалізації таких дітей.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

1. Виявлення наявних порушень психофізичного розвитку дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.
2. Подолання порушень з урахуванням механізмів їх виникнення та з опором на найбільш збережені функціональні системи розвитку.
3. Попередження нових та корекція вторинних порушень психофізичного розвитку.
4. Формування здатності здійснювати комунікацію в різних сферах спілкування з урахуванням змінності, мети та соціальних норм поведінки.
5. Нормалізація м'язового тонуусу організму дитини через інтеграцію мовленнєвої, пізнавальної, рухової діяльності.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: корекція порушень психофізичного розвитку, корекція мовлення, ЛФК.

Лікувальна фізкультура спрямована на загальний фізичний розвиток організму дітей, повне або часткове відновлення порушених функцій опорно-рухового апарату, формування стійкої мотивації і потреби у збереженні і змінінні здоров'я.

Лікувальна фізкультура проводиться у десятикласній школі Черняхівської спеціальної школи та у плавальному басейні Рогатинської дитячо-юнацької спортивної школи Івано-Франківської обласної ради.

Корекційно-розвиткові заняття проводить спеціалісти: практичний психолог, соціальної педагог, вчитель-інювер, вчитель фізичної культури та лікувальної

фізичної культури, вчитель музичного мистецтва, вчитель образотворчого мистецтва.

Корекційні послуги надаються відповідно до шкільських планів, внаслідок інтеграційно-ресурсного центру, висновками психолого-медико-педагогічного консультуму, а для дітей з інвалідністю ще і з урахуванням індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю.

Програми з корекційно-розвиткової роботи для дітей з порушенням опорно-рухового апарату:

- «Корекція розвитку» (Лего-конструювання). Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. (Латія А. В.) (програма за вибором вчителя в залежності від психофізичних особливостей учнів).
- «Корекція розвитку» (Арт-корекція). Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. (Брусенська І. М.) (програма за вибором вчителя в залежності від психофізичних особливостей учнів).
- «Корекція розвитку» (Формування навчально-мистецької діяльності учнів за допомогою книги). Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. (Літвинська Я. Г., Трембляшвич І. П.) (програма за вибором вчителя в залежності від психофізичних особливостей учнів).
- «Корекція розвитку» (Сист. Монтесорі). Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. (Днісюк Т. Б.) (програма за вибором вчителя в залежності від психофізичних особливостей учнів).
- «Дікувальна фізкультура». Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату. (Остапівко Т. В., Авраменко Л. Ю., Савецька Г. М.).
- «Корекція розвитку» (Корекційна ритміка) Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату. (Гладченко І.В., Шепітьак О.О.)
- "Корекція розвитку" (бажана) для 5-10 кл. (Чеботарьова О.В., Іоганна Н. А., Гайдай Н.Г.)
- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» (розвиток художньо-естетичної діяльності) для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (Гаман Л. М., Чеботарьова О. В.).
- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» (арт-корекція засобами нетрадиційних видів занять) для 5-10 класів спеціальних

загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (Крисак Р. Б., Чеботарьова О. В.).

- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Програма корекційних занять з ДФК для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (Остапенко Т. В., Абраменко Ю. В., Сивестун Г. М.).
- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» (корекція емоційно-вольової сфери) для 5-6 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (Сторога Г. А.).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховано санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків визначених Державними санітарними нормами та правилами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за № 410/22942/13 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів»). При визначенні гранично допустимого навантаження учнів враховуються години з фізичної культури та не враховуються години корекційно-розвиткових занять.

<i>Клас</i>	<i>Гранично допустиме навантаження на учня, год.</i>
1	20
2	21
3	22
4	22
5	25
6	28
7	30
8	32
9	32
10	32

Черненська спеціальна школа – заклад, що працює в режимі повного робочого дня, окремо розподілено навчальний час, передбачений на додаткове опрацювання навчальних дисциплін та виконання домашніх завдань у другій половині дня.

Домашні завдання в першому шкільному році початкової освіти (1-2 класи) не задаються. Навчальні домашні завдання у другому шкільному році початкової освіти (3-4 класи) не є обов'язковими для виконання учнями.

Домашні завдання в 5-10 класах можуть надаватися з урахуванням особливостей психофізичного розвитку учнів. Зміст, обсяг і форма виконання домашніх завдань визначається педагогічними працівниками.

Кількість часу на день для додаткового опрацювання навчальних предметів у режимі повного дня у частині виконання домашніх завдань становить:

Класи	Кількість часу на день для додаткового опрацювання навчальних предметів у режимі повного дня
1	
2	
3	Не більше 1 год.
4	Не більше 1 год.
5	Не більше 2 год.
6	Не більше 2 год.
7	Не більше 2 год.
8	Не більше 2 год.
9	Не більше 2 год.
10	Не більше 3 год.

Навчальний план зорієнтований на роботу учнів початкової та базової освіти та 5-денним навчальним тижнем;

Тривалість уроків: 1 клас – 35 хвилин, 2-4 класи – 40 хвилин, 5-10 класи – 45 хвилин.

Навчальні заняття організуються за семестровою системою відповідно до Структури 2023/2024 навчального року Чертецької спеціальної школи складеної на засіданні педагогічної ради (протокол №1 від 31.08.2023 р.), затвердженої рішенням від 31.08.2023 р. за № 28.

Навчальні екскурсії та навчальна практика проводяться протягом навчального року відповідно до Методичних рекомендацій щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів викладених у Листі МООН № 1/9-61 від 06.02.08 року.

Окрім цього, у школі всім учням надаються послуги залежно від особливостей розвитку, освітні, виховні, лікувально-профілактичні, психолого-педагогічні, фізична реабілітація, професійна реабілітація, фізкультурно-спортивна реабілітація, соціальна та побутова реабілітація відповідно до Режиму роботи та Розкладу навчальних та корекційних занять, схвалених на засіданні педагогічної ради (протокол №1 від 31.08.2023 р.), затверджених рішенням від 31.08.2023 р. за № 28.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ В НЬОМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Освітні послуги у Черченській спеціальній школі можуть надаватися у заочному режимі (очно), змішаному режимі, дистанційно відповідно до «Положення про достоїнське навчання Черченської спеціальної школи», схваленого на засіданні педагогічної ради (протокол №1 від 30.08.2022р.), затвердженого рішенням від 31.08.2022 р. за № 31.

Також, у школі може запроваджуватися індивідуальна форма навчання, зокрема, сімейна (домашня) форма навчання, яка здійснюється відповідно до «Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти у Черченській спеціальній школі», схваленого на засіданні педагогічної ради (протокол №1 від 30.08.2022р.), затвердженого рішенням від 31.08.2022 р. за № 31.

Освітній процес у школі організовано відповідно до листа МОНУ № 1/9530-22 від 19.08.2022 р., листа МОНУ № 1/10258-22 від 06.09.2022 р.

Освітній процес організовано за тижнями відповідно до рівнів освіти:

- перший цикл початкової школи – адаптаційно-ігровий (перший і другий рік навчання);
- другий цикл початкової школи – основний (третій і четвертий рік навчання);
- перший цикл базової середньої освіти – адаптаційний (п'ятий рік навчання), не здійснюється за відсутності 5 класу у 2023-2024 н. р.;
- другий цикл базової середньої освіти – базове предметне навчання (шостий - десятий роки навчання).

Освітній процес у групах продовженого дня організовується вихователями та іншими спеціалістами, що забезпечують освітлого-педагогічні, корекційні та реабілітаційні послуги, відповідно до Режиму роботи школи. На підставі заяви одного з батьків (іншого законного представника) уповноваженим ним особам дозволяється забирати учнів в будь-який час. Для таких учнів передбачено надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) з метою виконання індивідуальної програми розвитку.

Виховний процес є невід'ємною складовою освітнього процесу у школі і ґрунтується на принципах, визначених Законами України "Про освіту" та "Про нову загальну середню освіту", "Концепцією Нової української школи", "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків", Стратегією національно-патріотичного виховання. Основною орієнтиром виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України, Концепцією Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року та організовано відповідно до листа МОНУ «Щодо організації виховного процесу в закладах освіти у 2023/2024 навчальному році» № 1/12702-23 від 24.08.2023 р. Виховний процес здійснюється педагогічними працівниками, у тому числі вихователями відповідно до плану роботи вихователя, класних керівників, педагога-організатора, практичного психолога та соціального педагога та спрямовується на формування компетентностей, необхідних для успішної

соціалізації учня (вихованця). Для всебічного розвитку учнів з урахуванням їх індивідуальних особливостей та бажань створено гуртки.

Національно-патріотичне виховання учнів школи є важливим засобом громадянської освіти, метою якого є удосконалення та розвиток цілісної державної політики національно-патріотичного виховання шляхом формування загальнолюдських цінностей, принципів любові і гордості за власну державу, її історію, мову, здобутки та досягнення, що реалізується через Стратегію національно-патріотичного виховання, затвердженою Указом Президента України від 18.05.2019 р. № 286.

Методика здорового способу життя є важливою ланкою в освітньому процесі та реалізується через Концепцію безпечної школи освіти, ухваленою розпорядженням КМУ від 07.04.2023р. № 301-р та Національну стратегію розбудови безпечної і здорової освітньої середовища у новій українській школі, схваленою Указом Президента України від 25.05.2020 р. № 195.

Корекційний та реабілітаційний процеси забезпечують психолого-педагогічний, корекційно-реабілітаційний супровід кожного учня (вихованця). З цією метою педагогічні та методичні працівники здійснюють спостереження та учнівські. Результати таких спостережень обговорюються на засіданнях психолого-педагогічного консультуму (ППК) з метою уточнення змісту, форм і методів навчання, застосування індивідуального підходу до учня.

Психологічне забезпечення здійснюється практичним психологом, соціально-педагогічний патронаж – соціальним педагогом.

Корекційно-розвиткові заняття проводять педагоги школи: вчитель-реабілітолог, інструктор з фізкультури, вчитель-логопед, вчителі фізкультури та музичного мистецтва.

Основними формами організації освітнього процесу в початковій і базовій школі є різні типи уроку, які вчителі організують у межах уроку або в позаурочний час:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнень компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, квести, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, відео-уроки, тижні.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться шкільно-практичні заняття. Ця форма послугує докошання різноманітних практичних питань відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має наголос на більшій самостійності учнів в практичній діяльності.

Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності.

Оглядова конференція (для 8-10 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учням розкриваються нові узагальнювальні підходи до його вивчення. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та систереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, есе, есеїда, контрольного навчально-практичного змисту.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких заступають перед вчителем. Практичні заняття також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виконують виробу, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покляпані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати її збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань). Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоурону) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватися та розширюватися у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель виконає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Особливу увагу при організації корекційно-розвиткових занять приділяють предметно-практичній та ігровій діяльності та застосовують індивідуальні та групні форми роботи.

Відповідно до вимог сучасної освіти підприємства впроваджують інноваційні форми і методи роботи в освітній та реабілітаційній процес.

ПОКАЗНИКИ (ВІСІРНИКИ) РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Впровадженні Державного стандарту освіти, нових навчальних програм які мають повній зміст, спрямований на формування компетентностей в учнів, дотриманням діяльнісного та компетентнісного підходів.

Всі ці параметри потребують особливої уваги як з боку адміністрації, так і з боку батьків. Організація діяльності школи здійснюється на засадах Педагогічної партнерства.

До вимірювання також належать рівень виконання навчальних планів та програм, календарно-тематичне планування вчителя, а також професійно-діяльності якості педагогічних працівників. Особливу увагу потрібно приділяти вчителям які забезпечують реалізацію НУШ.

Введення в Україні сучасних технологій оцінювання учнів, проведення ДПА навчальних досягнень учнів, упровадження в життя цієї стандартизації в освіті потребують широкого застосування моніторингових досліджень. Це дає можливість забезпечити кожного учня інформацією про стан його початкової підготовки та допомогти йому в коректуванні цього стану відповідно до його талантів і потреб. Моніторингові дослідження передбачають постійне спостереження за будь-яким освітнім процесом з метою виявлення його відповідності очікуваному результату, визначення передумов для прийняття управлінських рішень і запровадження необхідних змін в освіті, спрямованих на підвищення її якості. Внутрішній моніторинг діяльності школи є складовою частиною системи освітнього моніторингу та здійснюється відповідно до Порядку проведення моніторингу якості освіти в Чернівецькій спеціальній школі, схваленого на засіданні педагогічної ради (протокол № 1 від 30.08.2021 р.), затвердженого рішенням від 31.08.2022 р. за № 31.

Розділ 8

НОРМАТИВНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

1. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти Постанова КМУ від 21 лютого 2018 р. № 87 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 688 від 24.07.2019 № 898 від 30.09.2020)
2. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти Постанова КМУ від 23 листопада 2011 р. № 1392 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 538 від 07.08.2013 № 143 від 26.02.2020)
3. Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами Постанова КМУ від 21 серпня 2013 р. № 607.
4. Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти Постанова КМУ від 30 вересня 2020 р. № 898

5. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за № 410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (школі-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів».
6. Наказ МОНУ від 26.07.2018 р. за № 814 (зі змінами, наказ МОН від 16.08.2019 № 917) Типова освітня програма початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами.
7. Наказ МОНУ від 12.06.2018 р. за № 627 Типова освітня програма спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами.
8. Моделі навчальні програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами (додаток 17 до типової освітньої програми для 5-10(11) класів спеціальних закладів освіти для дітей з ООП)
9. Навчальні програми 2014 р., для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (з усіх предметів інваріантної основи навчального плану для учнів 1-4).
10. Програми з корекційно-розвиткової роботи (додаток 18 до типової освітньої програми для 5-10(11) класів спеціальних закладів освіти для дітей з ООП, затвердженої наказом МОНУ від 07.12.2021р. за № 1317) та (Таблиці 21 до Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з ООП, затвердженої наказом МОНУ від 12.06.2018 р. за № 627)
11. Лист МОНУ від 16.08.2023 р. № 1/12186-23 Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти.
12. Лист МОНУ від 06.09.2022 р. № 1/10258-22 Методичні рекомендації щодо організації освітнього з особливими освітніми потребами у 2022/2023 навчальному році.

Заступник директора
з навчально-виховної роботи

Зновіт САІСА

Таблиця 1
до Навчально-освітньої програми

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
початкової освіти для спеціальних закладів загальної середньої освіти з українськомовною мовною для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату

Освітня галузь	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		1	2	3	4	Разом
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7	7	7	7	28
	Іноземна мова	2	2	2	2	8
Математична	Математика	4	4	4	4	16
Природничі, Соціальні і здоров'язбережувальні, Громадянська та історична	Я досліджую світ	3	3	3	3	12
Технологічна	Трудове навчання	1	1	1	1	4
Інформатична	Інформатика	-	1	1	1	3
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	4
	Музичне мистецтво*	1	1	1	1	4
Фізкультурна	Адаптивна фізична культура	3	3	3	3	12
Усього:		22	23	23	23	91
Корекційно-розвиткова робота	Корекція розвитку	5	5	5	5	20
	Лікувальна фізкультура	4	4	4	4	16
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1	1	2	2	6
Гранично допустиме навчальне навантаження		20	21	22	22	85
* або "Мистецтво" (інтегрований курс)		2	2	2	2	8

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
спеціалізованих класів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями
підрозумового апарату з українською мовою навчанням

Освітній курс	Порядок предметів та їх кількість інтегрованих курсів	Кількість годин на навчання, у класі
Мовно-літературні	Українська мова	4
	Українська література	2
	Інтернаціональна література	1,5
	Англійська мова	2
	Німецька мова X+Y	1+1
Математичні	Математика	5
	Інтегрований курс «Ізясно арифмету»	1
Природознавчі	Географія	2
	Інтегрований курс «Загрози, безпека та добробут»	0,5
Соціальні і здоров'ябережливі	Інтегрований курс «Духовність і мораль в житті людини і суспільства»	0,5
	Інтегрований курс «Україна і світ: вступ до історії України та громадянської освіти»	2
Інформаційні	Інформатика	1
Техніко-технічні	Технології	1,5
Мистецтва	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво X+Y	0,5+0,5
Фізична культура	Фізична культура	2
Разом X+Y		29,5+1,5
Корекційно-розвиткова робота	Лікувальна фізкультура	2
	Корекція розвитку	2
Разом		5
Додаткові години на навчання предметів освітніх сфер, курсів та виборів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		-
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування годин на групи та корекційно-розвиткової роботи)		29
Грантове доплатне навчальне завантаження учнів		25
Сумарна кількість годин		54

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
спеціальних закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень				
		7	8	9	10	Разом
Мова і література	Класи	7	8	9	10	Разом
	Українська мова	4	3	3	3	13
	Українська література	2	2	2	2	8
	Інглезька мова	3	3	3	3	12
	Зарубіжна література	1	1	1	1	4
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1	1	4
	Всеобща історія	1	1	1	1	4
	Основи правознавства	-	-	1	1	2
Математика	Математика	-	-	-	-	-
	Алгебра	2	2	2	2	8
	Геометрія	2	2	2	2	8
Природознавство	Природознавство	-	-	-	-	-
	Біологія	2	2	2	2	8
	Географія	1	2	2	1	6
	Фізика	1	2	2	2	7
	Хімія	1	2	2	2	7
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	-	-	-	1
	Суб'єктивне мистецтво	1	-	-	-	1
	Мистецтво	1	1	1	1	4
Технології	Трудове навчання	2	2	2	2	8
	Інформатика	1	1	1	2	5
Етнічна і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	4
	Фізична культура	2	2	2	2	8
Разом		29	30	31	31	121
Корекційно-розвивальні заняття	Лікувальна фізкультура	3	3	3	3	12
	Корекція розвитку	2	2	2	2	8
Додаткові години на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	Німецька мова	1	1	1	1	4
	Християнська етика		1			1
Разом допустиме навантаження		30	32	32	32	126